

Utvalg	Saksnummer	Møtedato
Kultur- og oppvekstutvalget	019/07	19.03.2007

Bibliotekreform 2014 - høringsuttalelse

Vedlegg:

1. Høringsbrev – ”Bibliotekreform 2014”
2. Bibliotekreform 2014. Del I. Strategier og tiltak (Kun sendt utvalgets medlemmer)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

3. Bibliotekreform 2014. Del II. Norgesbiblioteket – nettverk for kunnskap og kultur.

Sammendrag:

Kunnskapsdepartementet og Kultur- og kirkedepartementet har sendt utredningen ”Bibliotekreform 2014” på høring. Høringsfrist er 01.04.07. Lørenskog kommune stiller seg positiv til ”Bibliotekreform 2014”. Den er et godt utgangspunkt for bibliotekutvikling på lokalt og regionalt plan.

Saksopplysninger:

Utdannings- og forskningsdepartementet (nåværende Kunnskapsdepartementet) og Kultur- og kirkedepartementet fastsatte i 2004 mandat for utredning av et samlet bibliotekfelt. Mandatet for utredningen ble utformet i samsvar med de premissene som ble lagt til grunn i St.meld. nr 48 (2002-2003) *Kulturpolitikk fram mot 2014*. Utredningen ble utført av ABM-utvikling på oppdrag fra de to departementene.

Utredningen er levert i to deler. Del I Strategier og tiltak, 43 sider, og Del II Norgesbiblioteket – nettverk for kunnskap og kultur, 264 sider.

Høringsbrevet og utredningen er i sin helhet lagt ut på departementets hjemmeside: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kkd/dok/hoeringer/hoeringsdok/2007/Horing-Bibliotekreform-2014.html?id=440742>

Høringsfristen er 01.04.2007.

Skole- og oppveksttjenesten (v/grunnskolesjefen) ble invitert med i arbeidet med den del av utredningen som berører skolebibliotek.

De tre viktigste elementene i den foreslåtte bibliotekreform er følgende:

1. Felles nasjonale tjenester:

Ved å utvikle og tilby digitalt innhold og nettbaserte tjenester er målet å skape et digitalt bibliotek som gir alle en enkel tilgang til kunnskap og kultur. Dette krever samarbeid mellom bibliotekene og nasjonal koordinering og finansiering.

2. Norgesbiblioteket – nettverket av bibliotek i Norge:

Det foreslås en reform av bibliotekstrukturen. Befolkningen i små kommuner har behov for samme omfang og kvalitet på bibliotektilbud gjennom sterkere bibliotek og kompetansemiljøer, som er i stand til å utvikle flere og bedre tjenester. Styrkingen vil skje gjennom samarbeid og samordninger til sterkere enheter med bredere tjenestetilbud.

3. Kompetanseutvikling for ansatte:

Formålet er å styrke og fornye kompetansen i biblioteksektoren. Bibliotekene skal ha en bred og oppdatert kompetanse for å yte bedre tjenester. Bibliotekforskning skal gi ny kunnskap.

Dessuten skal det fysiske biblioteket videreutvikles som et sted for læring, kulturformidling og som et sted for integrering og kulturelt mangfold. Bibliotekene skal i større grad være et unikt og synlig tilbud overalt der brukerne er : på nettet, i forskningen og undervisningen, og på det lokale biblioteket.

Vurdering:

Lørenskog kommune ser positivt på ”Bibliotekreform 2014”. ABM-utvikling har levert en solid og grundig utredning. Problemstillingene har vært debattert i fagmiljøet gjennom flere år. Reformforslaget kommer med mange gode og nødvendige tiltak for et løft for hele det norske bibliotekfeltet.

Utredningen er så stor, at en velger å kommentere de overordnede reformforslag som synes å berøre Lørenskog kommune mest.

”Bibliotekreform 2014” er et godt utgangspunkt for bibliotekutvikling på lokalt og regionalt plan. Men det er en svakhet ved tiltaksplanen i Del I, at den er bygd opp rundt mål for strategi, tidsperiode og operasjonelle mål, uten at det er angitt hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av disse tiltak.

Det kreves økt økonomisk innsats for å gjennomføre disse tiltak. Øremerkede innsatsmidler er et sterkt virkemiddel også når ansvaret for tjenesteytingen er rent kommunal, jevnfør regjeringens satsing på full dekning av barnehageplasser.

Skal dagens fylkesbibliotek omorganiseres til regionale bibliotekutviklingsaktører, bør det regionale biblioteknivået skille tydeligere mellom drifts- og utviklingsoppgaver. Det er stor samstemmighet blant regionens folkebibliotek at de har behov for en endring av dagens fylkesbibliotek. Folkebibliotekene etterlyser derfor en sterkere konsulentorganisasjon som knytter sine bibliotekoppgaver til rådgivning og kompetanseutvikling, samordning og forsøks- og utviklingsarbeid, og ikke så mye til rene driftsoppgaver.

I mange tilfeller kan økonomiske virkemidler knyttet til nasjonale innsatsprogram bli kanalisert gjennom det regionale biblioteknivået for å oppnå best mulig samordning og koordinering. Det regionale biblioteknivået bør dessuten disponere tilstrekkelige egne utviklingsmidler for å kunne fylle rollen som regional utviklingsaktør, og for å kunne være en aktiv medspiller i gjennomføringen av bibliotekreformen.

Lørenskog kommune har vedtatt (sak 03/02407 Kultur- og oppvekstutvalget) en plan for samarbeid mellom folkebiblioteket, skolen og barnehagene. Med henblikk på ”den digitale

fremtid”, vurderes positivt forslaget om et program for skolebibliotekutvikling. Utredningen vektlegger at ”for å bringe skolebibliotekene opp på et akseptabelt bibliotekfaglig nivå, kan det være nødvendig med en egen koordinator for alle skolebibliotek i en kommune.” En slik koordinator har Lørenskog hatt gode erfaringer med tidligere.

Det er dessuten et godt forslag at krav til skolebibliotektilbudet bør formaliseres gjennom en endring av forskriften til opplæringsloven, for å sikre kvalitet i skolebibliotektilbudet.

1. Felles nasjonale tjenester

Den digitale utvikling utvider det enkelte bibliotekets muligheter til å gi sine brukere tilgang til hele kunnskapsuniverset, uavhengig av bibliotekets egne samlinger. En tjeneste som blir skapt lokalt i et bibliotek, kan være tilgjengelig for alle, dersom den legges åpent tilgjengelig på nettet. Det digitale bibliotek legger til rette for samhandling mellom bibliotekene for å skape en felles tjeneste.

Å skape et nasjonalt digitalt bibliotek, med nasjonal koordinering og finansiering, som gir alle en enkel og lik tilgang til kunnskap og kultur, er derfor et sentralt forslag som må realiseres. Et koordinerende statlig program for digitalisering av arkiv- og museums- og bibliotekrelatert materiale, vil bidra til at også den lokale kulturarv blir digitalt ivarettatt.

I tillegg er det bra at utredningen slår fast at folkebibliotekene skal tilby kyndig veiledning til den voksne befolkningen som trenger opplæring i å ta i bruk digitale tjenester, gi tilgang til fysisk utstyr og digitale kunnskaps- og informasjonskilder.

Den digitale utviklingen bidrar også til nye formidlingsformer, og det er spesielt positivt at utredningen markerer en ønsket satsing på digital formidling for barn og unge i Norge.

Tiltaket om å iverksette et program for litteraturformidling er godt. Satsingen på den tradisjonelle formidlingen i det fysiske biblioteket, er dessuten like viktig som den digitale.

2. Norgesbiblioteket – nettverket av bibliotek i Norge

Begrepet Norgesbiblioteket er godt. Det er også fornuftig at begrepet ”landsdekkende biblioteknettverk” erstatter ”det sømløse bibliotek”. Lørenskog bibliotek har tatt i bruk det nasjonale lånekortet, som gir brukerne et lånekort til alle landets bibliotek.

Det er små avstander i Lørenskog. 99% av kommunens befolkning på ca. 31.000 bor i et område som i areal er drøyt 9 kvm. Lørenskog kommunen og Lørenskog bibliotek er av en slik størrelse at kommunen ikke ser nødvendigheten av at biblioteket går inn i en konsolideringsprosess. Skal biblioteket oppfylle sin funksjon som en god sosial og kulturell møteplass, er lokal nærhet for brukerne viktig.

Men gode regionale samarbeidstiltak for bedre utnyttelse av felles ressurser, IKT, faglig dialog og bedre utnyttelse av fagkompetansen er viktig for en samlet bedring av tjenestetilbudet for brukerne og en økt brukertilfredshet. Lørenskog bibliotek vil derfor delta i et samarbeidsprosjekt med de øvrige kommunale folkebibliotek på nedre Romerike, hvor intensjonen er at felles utnyttelse av bibliotekenes ressurser skal komme alle innbyggerne på nedre Romerike til gode. Med bedret transporttjeneste, en felles bibliotekportal etc kan man realisere visjonen om ”lån og lever hvor du vil” på nedre Romerike.

Lørenskog kommune har høy andel (11,7%) av etniske minoriteter i kommunen og er på tredjeplass i landet etter Oslo og Drammen. Kommunen tar derfor sitt ansvar for disse grupper alvorlig. Som kulturell og sosial møteplass er folkebiblioteket allerede en god arena for inkludering.

Det er positivt at utredningen understreker at bibliotekene skal brukes systematisk i språkopplæringen og øvrige opplæringstiltak for de etniske minoritetene. Det er behov for mer systematisk utviklingsarbeid og kunnskapsdeling for at dette skal bli best mulig.

Lørenskog bibliotek ønsker derfor å være aktiv i realiseringen av regjeringens handlingsplan for integrering og inkludering av de etniske minoriteter. I tillegg er det viktig å påpeke at uten en statlig satsning på Det Flerspråklige Biblioteket, er det ikke mulig for de lokale folkebibliotek å bygge opp egne mediesamlinger for språklige minoriteter.

3. Kompetanseutvikling for ansatte

Bibliotekene må ha kompetanse som gjør at de på en kvalifisert måte kan betjene alle typer brukerbehov, fra førskolebarnets til forskerens. Lørenskog kommune støtter derfor forslaget om et nasjonalt program for kompetanseutvikling, som grunnlag for realisering av målene i "Bibliotekreform 2014". Det regionale biblioteknivået skal medvirke gjennom å følge opp kompetanseutviklingsprogrammet regionalt. Men det bør være et helhetlig tilbud for regionen, så ikke bare det er de konsoliderte folkebibliotek som blir prioritert.

Folkebibliotekene har gjennomgått en utvikling fra tradisjonelle boksamlinger til møteplasser for kultur og kunnskapsformidling. Det er viktig at biblioteklokale utvikles som attraktive møteplasser i lokalsamfunnet, og at den fysiske utformingen av bibliotekene tilpasses nye brukerbehov og moderne bibliotekfunksjoner. Forslaget om et statlig investeringsprogram for biblioteklokaler er derfor godt, men bør ikke kun prioritere de konsoliderte bibliotekene i Norgesbiblioteket.

Det sammenhengende biblioteknettverket Norgesbiblioteket vil bygge på et forpliktende samarbeid mellom ulike bibliotektyper. Utredningen signaliserer at bibliotekloven må endres for å lovfeste biblioteknettverket på tvers av bibliotektypene. Målsettingene i dagens lov skal videreføres. Det er et godt mål at loven skal sikre gode bibliotektenester og tilgang til landets samlede bibliotekressurser for sluttbrukeren i det enkelte bibliotek.

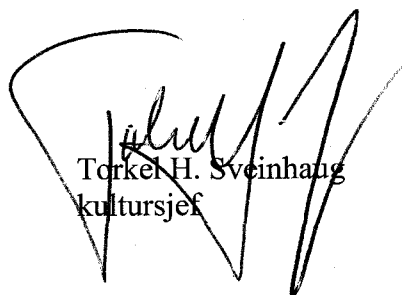
Rådmannens forslag til vedtak:

Lørenskog kommune har følgende merknader til "Bibliotekreform 2014":

- Lørenskog kommune stiller seg positiv til "Bibliotekreform 2014". Den er et godt utgangspunkt for bibliotekutvikling på lokalt og regionalt plan.
- Lørenskog kommune mener det er en svakhet ved tiltaksplanen i Del I, at den er utydelig på hvor ansvaret for omorganisering og økonomi ligger.
- Lørenskog kommune mener det er viktig at det regionale biblioteknivået omorganiseres til en konsulentorganisasjon som knytter sine bibliotekoppgaver til rådgivning og kompetanseutvikling, samordning og forsøks- og utviklingsarbeid, og ikke så mye til drift.

Lørenskog, 16.02.2007.

Arne Heilemann
rådmann

Torkel H. Sveinhaug
kultursjef